

Toets met Franse leenwoorden

Uit onderzoek is gebleken dat leerlingen die moeite hebben met technisch lezen in het Engels, dat probleem hoogstwaarschijnlijk ook in het Frans hebben (zie Van Berkel & Wiers (2011), Technische leesvaardigheid in het Engels en Frans, hoe meet je die het beste?, *Levende Talen Tijdschrift*, jaargang 12, nr. 3, september 2011). Voor het meten van de technische leesvaardigheid in het Engels in de brugklas adviseren wij gebruik te maken van de leenwoordtoets Engels van Muiswerk Educatief. Deze toets is gratis te downloaden op www.muiswerk.nl > Voortgezet Onderwijs > Kennishoek > Gratis leenwoordentest. Bij de toets hoort een normering voor de brugklas, eveneens te vinden op deze site. De toets kan ook in groep 8 worden gebruikt. Informatie hierover is te vinden op www.muiswerk.nl > Basisschool > Kennishoek > Gratis leenwoordentest.

Voor leerkrachten die een aparte toets voor het Frans willen gebruiken, is door Ans van Berkel en Evelyn Wiers een lijst met Franse leenwoorden samengesteld. Net zoals in het geval van de toets met Engelse leenwoorden krijgt de leerling een minuut de tijd om zoveel mogelijk woorden correct te lezen. De score is het aantal gelezen woorden min het aantal fouten.

Van de toets met Franse leenwoorden bestaat nog geen normering. Wel is bekend uit het onderzoek dat wij in gemengde brugklassen vmbo-gt/havo hebben uitgevoerd, dat de gemiddelde score aan het eind van de brugklas 56.6 bedroeg. Leerlingen die tot de zwakste 25% behoorden, haalden een score van 47 of minder. Voorlopig is de toets met Franse leenwoorden slechts te gebruiken om een indicatie te krijgen of de leerling ook in het Frans een risicolezer is. Wij gaan ervan uit dat altijd eerst de technische leesvaardigheid Engels met behulp van de leenwoordtoets Engels wordt onderzocht.

Wij zijn graag bereid om voor de lijst met Franse leenwoorden een normering te ontwikkelen. Als u hieraan wilt meewerken, is de volgende informatie voor u van belang:

- U neemt bij één of meerdere leerlingen **zowel de toets met Engelse leenwoorden als de toets met Franse leenwoorden** af.
- Als u meer dan één leerling toetst, geeft u elke leerling een (willekeurig) nummer dat bij beide toetsen hetzelfde is.

Van elke getoetste leerling zouden wij graag de volgende informatie ontvangen:

- klas en schooltype
- geslacht
- moedertaal
- al dan niet dyslectisch
- ruwe score op de toets met de Engelse leenwoorden, d.w.z. het totaal aantal gelezen woorden min het aantal woorden dat fout is opgelezen
- datum afname van de toets met Engelse leenwoorden
- datum afname van de toets met Franse leenwoorden
- totaal aantal gelezen Franse leenwoorden
- totaal aantal fout gelezen Franse leenwoorden
- de ruwe score op de toets met Franse leenwoorden, d.w.z. het totaal aantal gelezen woorden min het aantal woorden dat fout is opgelezen

U kunt deze informatie mailen naar: ans@dyslexie-en-vt.org.

Instructie afname

De leerling leest gedurende één minuut de lijst met Franse leenwoorden. Deze lijst is hier te downloaden. Op www.muiswerk.nl > Voortgezet Onderwijs > Kennishoek > Gratis leenwoordentest, is een uitvoerige beschrijving te vinden van de afnameprocedure bij de toets met Engelse leenwoorden. Voor het afnemen van de toets met Franse leenwoorden volgt u de daar beschreven procedure.

De uitspraak van de leenwoorden

Een aantal Franse leenwoorden uit de toets wordt door Nederlanders op verschillende manieren uitgesproken. Zulke woorden zullen ook op verschillende manieren worden opgelezen. Uitspraakvarianten worden goed gerekend. De belangrijkste leenwoorden waar uitspraakvarianten voorkomen zijn:

<i>woord</i>	<i>te accepteren uitspraak</i>
broche	met of zonder 'e' aan het einde
crêche	krèsj of krès
bouillon	boejon of boeljon
giraffe	met of zonder eind-e
chauffeur	sjofeur of sjaufeur
croissant	kwasã (= neusklank) of kwasant
parcours	parkoer of parkoers
royaal	rwajaal of roojaal
taille	taje (korte a) of talje
brancard	brãkaar, brankart en combinaties
restaurant	restorã (= neusklank) of restaurant
medaille	meedaje (korte a) of meedalje
jus d'orange	zjuu of sjuu – dooranzj of dooranzje of doorans – en combinaties
parachute	met of zonder 'e' aan het einde
carrière	karjère of karière
stagiaire	met of zonder 'e' aan het einde
vanille	vanieje, vanielje of vanille
ambulance	met of zonder 'e' aan het einde
aubergine	met of zonder 'e' aan het einde
limousine	met of zonder 'e' aan het einde

De toets Franse leenwoorden vindt u hieronder.

chef	milieu	garage	carrière
broche	croissant	champignon	enquête
cheque	parcours	etage	migraine
crème	royaal	machine	stagiaire
truc	scène	medaille	vanille
crèche	taille	capuchon	militair
chic	tournee	souvenir	ingenieur
bouillon	accent	asperge	ambulance
café	brancard	chantage	aubergine
failliet	stage	fouilleren	camouflage
journaal	niveau	jus d'orange	centrifuge
beige	coureur	massage	fabricage
cadeau	retour	nonchalant	elektricien
diner	trottoir	officieel	limousine
giraffe	affiche	parachute	etalage
braille	bagage	populair	mayonaise
logé	rechercheur	ordinair	origineel
maillot	energie	passagier	percentage
chauffeur	horloge	champagne	spectaculair
signaal	atelier	conciërge	spionage
station	première	punaise	discipline
route	restaurant	routine	directrice